

МАТЕРІАЛИ ПО ФЕНОЛОГІЇ ОСІННЬОЇ МІГРАЦІЇ ПТАХІВ У ЛІСОСТЕПОВІЙ ЧАСТИНІ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ (ЗА ДАНИМИ СПОСТЕРЕЖЕНЬ 1966-1993 рр.)

М.П. Книш

Materials on the phenology of the bird autumn migration in the forest-steppe part of Sumy region (after data of observations in 1966-1993). - N.P. Knysh. - *Berkut*. 3 (2). 1994. - Times of the autumnal bird migration in Sumy region are studied insufficiently. Data about 148 species collected in the vicinity of Sumy are presented.

Key words: Sumy region, autumn migration, times.

У багатоплановій характеристиці сезонних міграцій птахів важливе місце займає фенологічний аспект. На сьогодні вже накопичений достатній фактичний матеріал з фенології весняного прильоту багатьох видів в різних пунктах України (Сезонные миграции ..., 1992 та ін.). Осіння міграція вивчена у цьому відношенні значно менше.

Спостереження відльоту і осіннього перельоту взагалі проводити значно важче, ніж весняного, і дані про нього у літературі більш розрізнені і менш точні. Все це певною мірою стосується і території Сумської області.

У сучасній літературі є деякі відомості з фенології осінньої міграції окремих видів та груп птахів Сумщини. Вони стосуються переважно білого (*Ciconia ciconia*) та чорного (*C. nigra*) лелек (Галинская и др., 1992; Головач и др., 1990; Грищенко, Серебряков, 1992; Книш, 1992), скопи (*Pandion haliaetus*), зимнякка (*Buteo lagopus*), малого крячка (*Sterna albifrons*), сріблястого мартина (*Larus argentatus*), снігура (*Pyrhula pyrrhula*) (Грищенко, 1988; Грищенко, Серебряков, 1991; Книш, Лебедь, 1992; Книш, Сербобаба, 1983; Кричевич, 1975), а також куликів, деяких чайкових, качиних та сорокопудів (Грищенко, 1992; Книш, 1978; Книш, Пуляк, 1975; Книш и др., 1991; Лебідь та ін., 1992). У двох роботах повідомляється про приблизні строки міграції (Матвиенко, 1978; Афанасьев и др., 1992). Більшість з цих спостережень охоплює невеликий проміжок часу (3-5 років).

У даній статті викладено деякі результати спостережень за осінньою міграцією 148 видів птахів, що проводились автором протягом останніх 28 років у лісо степовій частині Сумської області на території південніше річки Сейм (переважна більшість наведених даних стосується околиць м. Суми). За цінні відомості про міграцію деяких видів птахів ми висловлюємо глибоку подяку членам Сумської групи Українського орнітологічного товариства: Л.А. Давидовському, М.Г. Кричевичу, Ю.В. Куксі, Є.О. Лебедю, І.Р. Мерзлікіну, В.М. Савостьяну, А.В. Сипку, а також А.А. Горбусенку та П.Ф. Ключеву.

Візуальні спостереження не дають змоги точно визначити початок осінньої міграції багатьох ви-

дів птахів, тому ми вказуємо лише дати останнього спостереження. Лише для птахів, які прилітають на Сумщину зимувати, наводяться дати першої появи їх восени. Строки осінньої видимої міграції 90 видів птахів зведено у таблицю. Відомості про міграцію інших 58 видів, для яких відомо не більше двох фенодат, наводяться окремо. Назви та порядок видів даються у відповідності з "Каталогом птахів СРСР" (Іванов, 1976). Для компактності рік позначається лише двома цифрами.

Gavia stellata - 22.10.85; *G. arctica* - 27.10.70 - 2.10.76.

Podiceps ruficollis - 18.10.92; *P. nigricollis* - 13.10.83 - 25.10.89; *P. griseigena* - 5.11.70.

Botaurus stellaris - (7.12.82); *Ciconia nigra* - 15.09.90 - 22.08.91

Anas acuta - 4.11.89 - 23.11.90; *A. clypeata* - 4.11.89; *Aythya nyroca* - 8.11.83; *Melanitta nigra* - 16.10.86; *Clangula hyemalis* - 27.11.87; *Mergus merganser* - 6.11.88.

Milvus korschun - 23.08.77 - 12.08.86; *Haliaeetus albicilla* - 9.11.88; *Hieraetus pennatus* - 14.09.93; *Circaetus ferox* - 6.10.85; *Circus cyaneus* - 6.11.88; *C. pygargus* - 24.09.76 - 12.09.93; *Aesalon columbarius** - 17.11.84; *Hypothriorchis subbuteo* - 25.09.83 - 26.09.84.

Crex crex - 31.08.89; *Gallinula chloropus* - 21.08.77 - 10.09.91.

Squatarola squatarola - 19.10.90 - 22.09.91; *Pluvialis apricaria* - 21.10.73; *Haematopus ostralegus* - 7.08.87 - 17.08.89; *Tringa erythropus* - 10.09.87 - 9.09.89; *T. stagnatilis* - 9.08.87; *Actitis hypoleucos* - 10.09.87; *Xenus cinereus* - 17.08.90 - 28.08.91; *Arenaria interpres* - 12.08.87 - 7.08.89; *Calidris ferruginea* - 10.09.87 - 29.09.91; *C. alba* - 19.09.81; *Limicola falcinellus* - 16.08.86 - 17.08.89; *Gallinago media* - 9.10.86 - 13.09.91; *Numenius arquata* - 11.09.90; *Limosa lapponica* - 9.08.87.

Larus minutus - 20.07.86 - 1.08.87; *Chlidonias nigra* - 14.08.81 - 27.08.87; *Sterna hirundo* - 21.08.77 - 6.08.87; *Hydroprogne caspia* - 14.08.81.

Caprimulgus europaeus - 17.09.69; *Jynx torquilla* - 8.08.83 - 27.07.93.

*Eremophila alpestris** - 8.11.76 - 18.11.87; *Anthus trivialis* - 16.10.93; *Oenanthe isabellina* -

Строки осінньої міграції птахів у лісостеповій частині Сумської області (1966-1993)
Terms of the autumn migration of birds in the forest-steppe zone of Sumy region (1966-1993)

Вид	Species	Строки міграції	Migration terms	n	M	lim
1		2		3	4	5
<i>Podiceps cristatus</i>		11.11.68 - 5.11.70 - 30.10.71 - 25.10.72 - 28.11.73 - 2.12.74 - 8.11.83 - 22.10.85 - 9.11.86 - 25.10.87 - 28.10.89 - 21.10.90 - 1.11.92		13	5.11	21.10 - 2.12
<i>Egretta alba</i>		18.09.83 - 7.09.86 - 17.09.92		3	14.9	7.09 - 18.09
<i>Ardea cinerea</i>		25.09.69 - 21.10.73 - 18.10.81 - 9.10.83 - 9.10.86 - 3.10.87 - 14.10.88 - 1.10.89		8	9.10	7.09 - 18.09
<i>A. purpurea</i>		7.08.77 - 5.08.91 - 5.08.92		3	6.08	5.08 - 7.08
<i>Ciconia ciconia</i>		31.08.87 - (6.11.89) - 19.08.90 - 16.08.93		3	22.08	16.08 - 31.08
<i>Cygnus olor</i>		2.10.76 - 9.11.81 - 8.11.90 - 31.10.92		4	28.10	2.10 - 9.11
<i>Anser spp.</i>		12.10.69 - 6.11.83 - 8.11.91 - 12.10.92 - 27.09.93		5	19.10	27.09 - 8.11
<i>Anas platyrhynchos</i>		11.11.69 - 5.11.70 - 9.11.73 - 21.11.82 - 9.11.83 - 16.11.86 - 6.12.87 - 25.11.89 - 25.11.91 - 8.11.93		10	16.11	5.11 - 6.12
<i>A. crecca</i>		28.10.83 - 13.11.86 - 25.10.87 - 30.10.88 - 11.11.89 - 8.11.90		6	4.11	25.10 - 13.11
<i>A. strepera</i>		12.10.69 - 5.11.70 - 6.11.83 - 13.10.89		4	24.10	12.10 - 6.11
<i>A. penelope</i>		18.10.70 - 27.10.85 - 9.11.86 - 25.10.87 - 11.11.89 - 21.11.90 - 25.11.91		7	6.11	18.10 - 25.11
<i>A. querquedula</i>		21.08.77 - 7.09.86 - 12.10.87 - 21.08.89		4	7.09	21.08 - 12.10
<i>Aythya ferina</i>		27.10.70 - 25.10.83 - 14.10.86 - 12.10.87 - 4.11.89 - 31.10.92		6	24.10	12.10 - 4.11
<i>A. fuligula</i>		11.11.69 - 9.10.83 - 27.10.85 - 15.10.86 - 11.11.89 - 1.11.92		6	28.10	9.10 - 11.11
<i>Bucephala clangula</i>		27.10.70 - 30.10.71 - 8.11.83 - 2.11.86 - 19.11.89 - 19.10.90 - 1.11.92		7	2.11	19.10 - 19.11
<i>Mergus albellus</i>		26.10.83 - 4.10.86 - 25.10.87 - 8.11.90		4	23.10	4.10 - 8.11
<i>M. serrator</i>		4.10.86 - 18.10.87 - 30.10.88		3	17.10	4.10 - 30.10
<i>Pandion haliaeetus</i>		17.09.86 - 31.10.89 - 15.09.90 - 11.09.92		4	26.09	11.09 - 31.10
<i>Accipiter gentilis</i>		8.11.76 - 5.12.83 - 12.12.87 - 6.12.88 - 27.10.93		5	23.11	27.10 - 12.12
<i>A. nisus</i>		8.11.83 - 1.11.84 - 9.11.86 - 9.11.88 - 8.11.90 - 1.11.92 - 27.10.93		7	5.11	27.10 - 9.11
<i>Buteo lagopus*</i>		8.10.72 - 2.10.73 - 1.10.74 - 19.09.83 - 13.10.84 - 8.11.85 - 9.11.86 - 27.11.87 - 30.10.88		9	20.10	19.09 - 27.11
<i>B. buteo</i>		22.10.84 - 11.10.86 - 15.10.89 - 13.10.90		4	15.10	11.10 - 22.10
<i>Circus aeruginosus</i>		18.09.83 - 10.11.84 - 10.09.91		3	3.10	10.09 - 10.11
<i>Cercneis tinnunculus</i>		18.10.70 - 25.10.72 - 25.09.76 - 20.09.84 - 6.10.85 - 14.10.89 - 20.09.92 - 14.10.93		8	7.10	20.09 - 25.10
<i>Coturnix coturnix</i>		13.09.70 - 22.10.71 - 2.11.81 - 14.10.93		4	13.10	13.09 - 2.11
<i>Fulica atra</i>		4.10.70 - 13.10.83 - 25.10.89		3	14.10	4.10 - 25.10
<i>Grus grus</i>		29.09.71 - 24.09.77 - 21.09.80 - 21.09.81 - 20.09.85 - 18.09.88 - 20.09.89 - 9.10.90 - 21.09.91 - 25.09.92 - 27.09.93		11	24.09	18.09 - 9.10
<i>Charadrius dubius</i>		23.08.83 - 10.09.87 - 9.09.89 - 15.09.90		4	6.09	23.08 - 15.09
<i>Vanellus vanellus</i>		24.10.69 - 26.10.71 - 20.10.76 - 9.10.77 - 15.11.83 - 8.11.84 - 1.10.89		7	24.10	1.10 - 15.11
<i>T. ochropus</i>		30.09.81 - 25.09.83 - (19.11.86) - 27.08.87 - 28.09.88 - 21.08.89		5	14.09	21.08 - 30.09
<i>T. glareola</i>		10.09.87 - 28.09.88 - 9.09.89 - 3.10.91		4	20.09	9.09 - 3.10
<i>T. nebularia</i>		14.08.81 - 11.08.83 - 4.09.87 - 22.09.89 - 19.09.90		5	26.08	11.08 - 22.09
<i>T. totanus</i>		14.08.81 - 25.09.83 - 16.08.86 - 9.08.87		4	24.08	9.08 - 25.09
<i>Phalaropus lobatus</i>		8.08.83 - 17.08.87 - 31.08.89		3	19.08	8.08 - 31.08
<i>Philomachus pugnax</i>		19.09.87 - 13.09.88 - 22.09.89 - 29.09.91		4	21.09	13.09 - 29.09
<i>Calidris minutus</i>		23.08.83 - 10.09.87 - 5.09.89 - 19.08.90 - 13.09.91		5	2.09	19.08 - 13.09
<i>C. alpina</i>		27.09.70 - 26.09.90 - 26.09.91		3	26.09	26.09 - 27.09
<i>Gallinago gallinago</i>		23.10.71 - 13.10.83 - 13.09.88 - 22.09.89		4	3.10	13.09 - 23.10

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
<i>Scolopax rusticola</i>	4.11.69 - 17.10.76 - 19.10.77 - 22.11.81 - 23.10.84 - 27.10.85 - 15.10.87 - 22.10.89 - 13.10.92 - 14.10.93	10	24.10	13.10 - 22.11
<i>Limosa limosa</i>	4.09.87 - 9.09.89 - 26.09.91	3	13.09	4.09 - 26.09
<i>Larus canus</i>	9.11.83 - 16.11.86 - 27.11.87 - 30.11.88 - 4.11.89 - 8.11.90	6	16.11	4.11 - 30.11
<i>L. argentatus</i>	17.09.86 - 27.11.87 - 11.11.89 - 21.11.91	4	4.11	17.09 - 27.11
<i>L. fuscus</i>	13.09.81 - 25.10.83 - 13.09.88 - 18.10.82	4	2.10	13.09 - 25.10
<i>L. ridibundus</i>	15.10.70 - 9.11.73 - 5.12.74 - 21.11.82 - 9.11.83 - 1.11.84 - 16.11.86 - 27.11.87 - 9.11.88 - 4.11.89 - 8.11.90 - 9.11.93	12	14.11	1.11 - 5.12
<i>Chlidonias leucoptera</i>	21.08.77 - 14.08.81 - 12.08.86 - 12.08.87 - 12.08.91	5	14.08	12.08 - 21.08
<i>Columba palumbus</i>	19.09.72 - 9.09.77 - 5.09.78 - 15.09.83 - 18.09.84 - 12.10.86 - 19.09.87 - 18.09.93	8	18.09	50.09 - 12.10
<i>Streptopelia turtur</i>	19.09.72 - 24.08.86 - 6.09.87 - 22.08.89	4	2.09	22.08 - 19.09
<i>Cuculus canorus</i>	12.08.86 - 23.08.87 - 21.08.88 - 4.08.90 - 21.08.93	5	16.08	4.08 - 23.08
<i>Apus apus</i>	15.08.69 - 13.08.73 - 15.08.75 - 19.08.76 - 21.08.77 - 24.08.80 - 29.08.86 - 23.08.87 - 11.08.88 - 17.08.89 - 12.08.90 - 8.08.91 - 13.08.92 - (12.09.92) - 8.08.93 - (7.09.93)	14	16.08	8.08 - 29.08
<i>Alcedo atthis</i>	(26.12.80) - 19.10.84 - 31.08.91 - 17.09.93	3	22.09	31.08 - 19.10
<i>Merops apiaster</i>	15.09.69 - 9.09.72 - 14.09.73 - 10.09.82 - 16.09.83 - 23.09.85 - 16.10.86 - 27.09.87 - 25.09.91 - 28.09.92 - 25.09.93	11	22.09	9.09 - 16.10
<i>Upupa epops</i>	23.09.67 - 4.09.83 - 20.08.84 - 24.08.86 - 6.09.87 - 1.09.88 - 19.08.90 - 19.08.92	8	30.08	19.08 - 23.09
<i>Lullula arborea</i>	25.09.71 - 27.09.82 - 9.10.83 - 16.10.86	4	4.10	25.09 - 16.10
<i>Alauda arvensis</i>	23.10.71 - 13.10.83 - 29.09.85 - 28.10.89 - 3.10.92 - 21.09.93	6	9.10	21.09 - 28.10
<i>Riparia riparia</i>	21.08.77 - 27.08.83 - 4.09.87 - 21.08.88 - 11.09.92	5	29.08	21.08 - 11.09
<i>Hirundo rustica</i>	23.09.67 - 11.10.71 - 27.09.76 - 25.09.83 - 25.09.84 - 13.10.86 - 4.10.92 - 26.09.93	8	30.09	23.09 - 13.10
<i>Delichon urbica</i>	29.08.83 - 25.06.86 - 11.09.87 - 3.09.89 - 19.09.90 - 12.09.93	6	11.09	28.08 - 25.09
<i>Motacilla flava</i>	7.09.84 - 24.08.86 - 6.09.87 - 19.08.88 - 22.08.89 - 19.08.90 - 16.08.91 - 7.09.93	8	27.08	16.08 - 7.09
<i>M. alba</i>	3.10.69 - 18.10.70 - 9.10.77 - 12.10.83 - (11.12.91) - 30.09.93	5	8.10	30.09 - 18.10
<i>Anthus pratensis</i>	15.10.71 - 18.10.81 - 13.10.83 - 23.10.86 - 25.10.87 - 20.11.88 - 13.10.89 - 13.10.91 - 14.10.92 - 21.10.93	10	21.10	13.10 - 20.11
<i>Lanius collurio</i>	3.09.67 - 12.10.69 - 17.10.70 - 29.09.71 - (16.11.74) - 12.09.81 - 31.08.84 - 30.08.86 - 10.09.87 - 23.09.88 - 1.10.89	10	20.09	30.08 - 17.10
<i>L. minor</i>	16.08.75 - 21.08.77 - 8.08.83 - 2.08.87	4	12.08	2.08 - 21.08
<i>L. excubitor*</i>	30.10.69 - 30.10.71 - 16.10.76 - 12.11.78 - 4.10.82 - 8.11.84 - 25.10.87 - 16.10.88 - 30.10.89 - 10.11.90 - 24.10.93	11	27.10	4.10 - 12.11
<i>Bombycilla garrulus*</i>	12.10.66 - 3.11.70 - 17.12.71 - 15.11.72 - 12.11.73 - 14.11.74 - 7.11.75 - 14.12.77 - 10.12.78 - 28.12.79 - 16.12.80 - 9.11.81 - 12.12.83 - 6.11.86 - 7.11.88 - 23.12.89 - 28.10.90 - 3.11.91 - 29.10.92 - 24.10.93	20	19.11	12.10 - 28.12
<i>Troglodytes troglodytes</i>	5.12.66 - 27.10.72 - 20.12.81 - 8.11.83 - 7.10.92 - 22.10.93	6	7.11	7.10 - 20.12
<i>Prunella modularis</i>	28.10.69 - 25.10.71 - 16.10.72 - 5.10.75 - 15.11.88 - 3.10.91	6	20.10	3.10 - 15.11

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
<i>Erithacus rubecula</i>	15.10.67 - 11.12.70 - 27.10.71 - 29.10.72 - 27.10.73 - 15.10.75 - 16.10.76 - 23.10.86 - 30.11.92 - 25.10.93	10	31.10	15.10 - 11.12
<i>Phoenicurus ochruros</i>	1.10.82 - 23.10.86 - 2.10.87 - 11.10.88 - 17.10.89 - 10.10.92 - 13.10.93	7	11.10	1.10 - 23.10
<i>Ph. phoenicurus</i>	12.10.66 - 15.10.67 - 12.10.69 - 4.10.70 - 25.10.72 - 16.10.76	6	14.10	4.10 - 25.10
<i>Saxicola rubetra</i>	6.08.83 - 19.08.88 - 14.08.93	3	13.08	6.08 - 19.08
<i>S. torquata</i>	3.10.87 - 25.10.89 - 15.08.91	3	24.09	15.08 - 25.10
<i>Oenanthe oenanthe</i>	24.08.86 - 6.09.87 - 19.08.90 - 20.09.92	4	2.09	19.08 - 20.09
<i>Turdus merula</i>	12.10.66 - 4.11.69 - 14.10.90 - 16.10.92 - 15.10.93 - (22.11.93)	5	18.10	12.10 - 4.11
<i>T. pilaris</i>	1.11.67 - 11.11.69 - 18.10.70 - 30.10.71 - 25.10.72 - 17.10.76 - 8.11.83 - 16.11.86 - 25.11.89 - 3.11.91 - 25.10.92 - 8.11.93	12	3.11	17.10 - 25.11
<i>T. philomelos</i>	12.10.66 - 7.10.67 - 19.10.69 - 17.10.76 - 9.10.77 - 10.10.82 - (5.12.83) - 23.10.86 - 14.10.90 - 13.10.91 - 17.10.93	10	14.10	7.10 - 23.10
<i>Phylloscopus trochilus</i>	23.09.67 - 1.10.69 - 6.09.81 - 9.09.93	4	17.09	6.09 - 1.10
<i>Ph. collybita</i>	15.10.67 - 12.10.69 - 10.10.71 - 16.10.76 - 9.10.77 - 13.10.84 - 10.10.86 - 10.10.87 - 3.10.88 - 4.10.92 - 18.10.93	11	11.10	3.10 - 18.10
<i>Regulus regulus*</i>	29.10.66 - 7.10.67 - 27.09.81 - 21.09.83 - 15.10.89 - 28.09.90 - 29.09.91 - 30.08.92 - 23.10.93	9	3.10	30.08 - 29.10
<i>Muscicapa striata</i>	23.09.71 - 2.09.75 - 16.09.84 - 3.09.89 - 3.09.91 - 18.09.93	6	11.09	2.09 - 23.09
<i>Siphia parva</i>	16.09.84 - 1.09.90 - 1.09.91 - 25.08.92	4	3.09	25.08 - 16.09
<i>Emberiza hortulana</i>	7.08.77 - 11.08.83 - 5.08.84 - 23.08.87 - 19.08.88 - 19.08.90	6	14.08	5.08 - 23.08
<i>Emberiza schoeniclus</i>	7.12.69 - 27.10.70 - 30.10.71 - 2.11.86 - 8.11.90	5	8.11	27.10 - 7.12
<i>Fringilla coelebs</i>	30.10.71 - 18.10.81 - 9.10.83 - 1.11.84 - 9.11.86 - 28.10.89 - 18.10.90 - 13.10.91 - 5.11.92 - 4.11.93	10	26.10	9.10 - 9.11
<i>Chloris chloris</i>	21.10.71 - 8.11.76 - 9.11.83 - 1.11.84 - 2.11.86 - 10.11.90 - 4.11.93	7	3.11	21.10 - 10.11
<i>Spinus spinus*</i>	15.09.69 - 3.10.71 - 25.10.72 - 14.09.76 - 30.09.81 - 9.10.82 - 19.08.83 - 16.09.84 - 15.09.85 - 25.09.86 - 3.10.88 - 22.10.89 - 20.09.90 - 28.09.91 - 20.09.92 - 13.08.93	16	23.09	13.08 - 22.10
<i>Cannabina cannabina</i>	9.10.83 - 2.11.86 - 20.12.92	3	10.11	9.10 - 20.12
<i>Pyrrhula pyrrhula*</i>	12.10.66 - 26.10.67 - 12.10.69 - 27.10.72 - 26.10.75 - 26.12.76 - 16.10.77 - 9.11.81 - 31.10.82 - 24.10.84 - 19.10.86 - 13.10.88 - 20.10.89 - 9.10.90 - 20.10.91 - 30.10.92 - 14.10.93	17	25.10	9.10 - 26.12
<i>Coccyzus erythrophthalmus</i>	11.11.67 - 4.11.69 - 24.11.82 - 16.11.86 - 11.11.87 - 15.10.89 - 13.10.91 - 3.10.92 - 5.10.93	9	29.10	3.10 - 24.11
<i>Sturnus vulgaris</i>	30.10.69 - 23.10.71 - 18.10.81 - 2.11.86 - 7.11.88 - 20.10.90 - 20.09.93	7	22.10	20.09 - 7.11
<i>Oriolus oriolus</i>	25.08.72 - 29.08.76 - 5.09.78 - 24.08.80 - 28.08.87 - 25.08.88 - 25.08.90 - 26.08.91 - 28.08.92 - 4.09.93	10	28.08	24.08 - 5.09

Примітка: * - приліт зимуючих видів (у таблиці і в тексті); у дужках подані дати, які різко виходять за межі нормальних строків міграції виду і не враховувалися при визначенні середніх дат.

Note: * - arrival of wintering birds (in the Table and in the text); in brackets the dates are given that very go out of limits of normal migration terms of the species and have not considered by the calculation of mean dates.

22.08.89 - 16.08.91; *Turdus iliacus* - 4.11.69 - 8.11.83; *T. viscivorus* - 18.10.81 - 14.10.84; *Sylvia nisoria* - 25.08.84; *S. atricapilla* - 29.09.71; *S. communis* - 24.08.86; *S. curruca* - 21.08.77; *Remiz pendulinus* - 28.08.73; *Plectrophenax nivalis** - 9.11.83; *Fringilla montifringilla** - 30.10.71 - 12.11.88; *Acanthis flammea** - 23.11.75 - 26.11.88; *Nucifraga caryocatactes** - 12.10.71 - 15.10.84.

ЛІТЕРАТУРА

- Афанасьев В.Т., Гавриш Г.Г., Клестов Н.Л. (1992): Орнитофауна Деснянской поймы и ее охрана. - Киев: Ин-т зоологии АН Украины. (Препринт 92.7). 1-58.
- Галинская И.А., Серебряков В.В., Грищенко В.Н. (1992): Сезонные миграции белого аиста на Украине в 1975-1989 гг. и в 1931 г. - Аисты: распростран., экология, охрана. Минск: Наука і техніка. 45-53.
- Головач О.Ф., Грищенко В.Н., Серебряков В.В. (1990): Современная численность, распространение и миграции черного аиста на Украине. - Аисты: распростран., экология, охрана. Минск: Наука і техніка. 191-203.
- Грищенко В.Н. (1988): О гнездовании малой крачки на р. Сейм в Сумской области. - Орнитология. М.: МГУ. 23: 207.
- Грищенко В.М. (1992): Про міграції куликів у долині річки Сейм. - Беркут. 1: 86-89.
- Грищенко В.Н., Серебряков В.В. (1991): Миграции снегиря на Украине (по данным фенологических наблюдений). - Вестн. зоологии. 3: 73-76.
- Грищенко В.Н., Серебряков В.В. (1992): Миграции белого аиста на Украине по данным фенологических наблюдений. - Сез. миграции птиц на терр. Украины. Киев: Наукова думка. 258-273.
- Иванов А.И. (1976): Каталог птиц СССР. Л.: Наука. 1-275.
- Кныш Н.П. (1978): Миграции сорокопутов в Лесостепи Северо-Восточной Украины. - Вторая Всес. конфер. по миграциям птиц: тез. сообщ. Алма-Ата: Наука. 2: 67.
- Кныш М.П. (1992): До поширення чорного лелеки в Сумській області. - Чорний лелека в Україні. Чернівці. 19.
- Кныш Н.П., Лебедь Е.А. (1992): Миграции серебристой чайки в Сумской области. - Серебристая чайка: распростран., систематика, экология. Ставрополь. 86-87.
- Кныш Н.П., Пулях В.П. (1975): Пролет водно-болотных птиц на искусственных водоемах возле г. Сумы. - Мат-лы Всес. конфер. по миграциям птиц. М. 2: 23-26.
- Кныш Н.П., Серобаба С.А. (1983): Скопа и орел-карлик в Сумской области. - Охрана хищных птиц. М.: Наука. 120-122.
- Кричкевич Н.Г. (1975): Миграции и зимовки зимняка в Сумской области. - Мат-лы Всес. конфер. по миграциям птиц. М. 1: 125.
- Лебедь Е.О., Кныш М.П., Хоменко С.В. (1992): Фауна та екологія куликів Сумської області. - Проблеми охорони і рац. використання природних ресурсів Сумщини. Суми. 76-94.
- Матвиенко М.Е. (1978): Осенние миграции птиц на северо-востоке Украины. - Вторая Всес. конфер. по миграциям птиц: Тез. сообщ. Алма-Ата: Наука. 1: 140-141.
- Сезонные миграции птиц на территории Украины (Отв. ред. М.А. Воинственский). Киев: Наукова думка. 1992. 1-287.

Україна (Ukraine),
244027, м. Суми,
вул. Роменська, 87,
педінститут,
каф. зоології.
М.П. Кныш.

Книжкова полиця

ЗАПОВІДНА СПРАВА НА СУМЩИНІ
Тези доповідей наукової конференції. Суми.
1994. 96 с.

Матеріали по птахам:

- Лебедь Е.А. Сохранение биологического разнообразия пойменных экосистем и перспективы охраны птиц. 27-28.
- Кныш М.П. Про охорону поселень рідкісних видів колоніальних птахів у середній течії річки Сейм. 75-76.
- Лебедь Е.А. Кулики Сумщини в международных и национальной Красных книгах. 76-77.
- Лебедь Е.А., Мерзликин И.Р., Хоменко С.В., Савостьян В.М. Предварительная оценка орнитологического значения Ямновской поймы на р. Ворскла. 78-80.
- Вергелес Ю.И. Материалы к населению птиц водораздельных лесов Никольского лесничества (Сумская область). 81-84.
- Миронов В.И. Редкие птицы долины Сейма. 84-87.
- Корольков А.К. Влияние режима содержания травостоя степи на население птиц. 89-90.

Нові періодичні видання:

ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ ЗООЛОГІЧНИЙ ОГЛЯД

Видається асоціацією зоологів Західної України з 1994 р. Друкуються статті по систематиці, фауні, екології тварин України і Карпатського регіону. З питань публікації і придбання звертатися за адресою:

290000, м. Львів, а/с 335

SELEVINIA

Єдиний у Казахстані і Середній Азії зоологічний журнал. Видається з 1994 р. Друкуються статті по всіх розділах зоології з Казахстану і сусідніх територій, інформація про з'їзди, конференції і т. п. Адреса редакції:

г. Алматы, ул. Толе Би 21, уг. Зенкова, к. 42.

ЗАПОВІДНА СПРАВА В УКРАЇНІ

Журнал виходитиме з 1995 р. Публікуються результати наукових досліджень у заповідниках та інших природоохоронних територіях і статті з загальних питань заповідної справи. Адреса редакції:

258300, Черкаська обл., м. Канів, Канівський заповідник.